

Zintuigen prikkelen **zonder een woord** te spreken

Eigenlijk doet de ondertitel 'Theater van de zintuigen' meer recht aan het werk van Theater de Lachende Zon. Het speelt al 25 jaar voor mensen met een meervoudige verstandelijke handicap.

Kees Backx
Megen/Uden

Theater de Lachende Zon heeft wel een heel bijzondere aanpak. „We spelen nooit in een theater, maar bij ons publiek - maximaal vijftien mensen plus begeleiders - thuis”, zegt Elco van Alphen.

Van Alphen is samen met zijn vrouw Manon van Hees de oprichter en drijvende kracht achter Theater de Lachende Zon.

„Met Manon van De Lachende Zon”, klinkt het door de telefoon als we een afspraak maken. Manon is de zakelijk leider, Elco doet het kunstzinnige deel. Het tweetal verhuisde onlangs van Uden naar Megen. Ze werken iedere voorstelling samen met Margo Lötters uit Oss. En waar nodig wordt versterking gezocht bij ZZP-ers: ontwerpers, regisseurs, muzikanten.

„Theater de Lachende Zon is een professioneel gezelschap dat het hele jaar door voorstellingen en huiskamerconcerten geeft in Nederland en België. Het gaat ons om kunst in de zorg. Het is belangrijk dat mensen geprikkeld en geraakt worden”, zegt Van Alphen.

Ze laten een opname zien van celliste Jacqueline Hamelink, die er niet voor terugdeinst haar publiek te onthalen op de cello-suites van Bach. Het publiek wordt voorzien van een reeks opgeblazen ballonnen zodat ze de trillingen van de cello kunnen voelen en geurstaafjes waarmee ze de lak van het instrument kunnen ruiken.

„Wij zijn een theater zonder tekst. Woorden zijn bij ons totaal niet belangrijk”, legt Elco uit. Hij was ooit, lang geleden, activiteitenbegeleider

“**Wij zijn een theater zonder tekst. Bij ons zijn woorden niet belangrijk**

– Elco van Alphen

in een zorgcentrum. „Dan werden vijfhonderd bewoners in een zaal gezet. Ik zag dat het anders moest. Dat was eigenlijk het begin van ons theater.”

„Iedere toeschouwer krijgt een eigen voorstelling.” Elco speelt met twee drumstokjes een bepaald ritme voor een zwaar gehandicapt meisje. Aanvankelijk gebeurt er niks, maar plots tovert ze een glimlach op haar gezicht. Ze heft haar handen en laat ze weer vallen, min of meer op het ritme van de stokjes. Even later ver-

andert het 'samenspel': het meisje geeft het ritme aan en Elco volgt. „Daar gaat het om”, zegt hij, met een glimlach op het gezicht. „En voor de ouders is het geweldig om te zien dat hun kind geniet.”

Belangrijk onderdeel van De Lachende Zon zijn de speciale poppen die Elco en Margo tijdens de voorstellingen gebruiken.

Observeren

„Zoals gezegd: tekst is bij ons niet belangrijk. Het gaat om zintuiglijke ervaringen. Ons publiek is heel onbevungen. Hun associatievermogen is heel anders. Dat vergt het nodige: we zijn voortdurend bezig met observeren. Mag ik dicht bij je komen of niet. Maar let wel: wij zijn geen belevings-snoezeltheater.”

„We spreken vooraf geen zaken met de begeleiding door. Dus niet: die reageert zo, en dié zo. We willen zo onbevungen mogelijk blijven. Verder dan bijvoorbeeld 'Pim heeft een mooie glimlach' gaat het niet. Dat staat dan op een sticker die Pim draagt. Daar spelen we dan tijdens de voorstelling op in.”

Dit voorjaar ging het bijna mis: de bus van het theater, met daarin een

afgesloten kist met de kostbare poppen, werd eind februari in Uden gestolen. Amper een week later, in maart, werd -ie in de haven van Antwerpen teruggevonden. „Wat bleek: hij was gebruikt voor het transport van drugs of drugsafval. 'Allez ik zou 'm maar goed kuisen', luidde het advies van de Belgische politie.

Voor de bus was dat niet meer nodig: de dieven hadden een brandblusser leeggelaten in de cabine. Dat spul tast alle leidingen en elektronica aan. Dus was -ie niet meer te gebruiken. Gelukkig zijn ze van de kist met poppen afgebleven. Toch hebben we die voor de zekerheid chemisch laten reinigen.”

Er kwam snel een nieuwe bus en sindsdien toert het theater weer rond langs huiskamers in Nederland en Vlaanderen.

„Veel verzorgenden willen hun mensen wat bieden, maar daar komen ze niet aan toe”, zien Manon en Elco regelmatig. „Je schrikt als je ziet dat er bijvoorbeeld geen medewerkers zijn om mensen in een rolstoel naar onze voorstelling te brengen. Ook al is het maar driehonderd meter. Dat alles geeft ons de drive om door te gaan.”

▲ Elco van Alphen en Margo Lötters in de voorstelling Spiegel.

FOTO MANON VAN HEES

VERDER IN MAART

Wat gebeurde er in maart nog meer in de regio? Een selectie.

- Nieuwe protesten tegen de komst van een mestfabriek naar Oss.
- Suzan van Alem verongelukt in Nuland.
- Nistelrodenaar Henk Baum wordt tussen Oss en Schaijk geliquideerd.
- De Schadewijk in Oss kampt met een rattenplaag
- Toenmalig wethouder Gé Wage-makers ligt onder vuur vanwege zijn rol bij de crematoriumplannen in Oss.
- Er komt een plan voor twee appartementen bij een zorgboerderij in Reek.
- De onthulling van het plan om op de nieuwe rotonde in het centrum van Oss een kopie van het gebogen kromzwaard te plaatsen.

“**We zijn geen 'belevings-snoezel-theater'**

– Elco van Alphen